



**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

56. Regulares exempti an possint absolvere in casibus, quos specialiter
Episcopus sibi reservant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

congruit doctrinæ Gregorij Sayrij d. lib. 1. cap. 6. nu. 39. 40. 41. 42. & seq. & ca. 7. nu. 10 apud quem hæc plurifariam vario exemptorum genere explicantur.

QVÆSTIO LV.

Locus exemptus sine in diocesi vel de diocesi.

SUMMARIUM.

- 1. Differentia inter particulas in & de. de precipiendis fructibus beneficiorum primi anni vacaturorum in sua diocesi.
- 2. Locus exemptus est in diocesi sed non de diocesi.
- 3. Quid si concedatur Episcopo privilegium
- 4. In generali sermone non comprehenduntur beneficia exempta.

Hæc de re variæ sunt oræ disceptationes propter differentiam quam Doctores videntur constituisse inter particulas in & de. Latissime Felin. ca. grave ubi DD. de offic. ord. Feder. de senis latè conf. 2. per tot. Cosmas Guimier. in pragmat. tit. de annatis §. item quod ratione ver. in diocesi glo. in Clem. 1. verbi aut earum de foro compet. Milu. in reperi. verb. diocesis Bald. conf. 4. 26. par. 1. Collectaneus ca. si proponente de rescript. Abb. c. Apostolica not. 3. de donat. Castr. conf. 187. vol. 2. Ang. conf. 133. Iason. I. extraterritorium num. 5. ff. de iurisd. om. iud.

Paucis generalis sermo diocesis adjecta particula in comprehendit quicquid est inter illius fines, ita quod nullus locus excipitur Bald. d. conf. 4. 20. idque suadet communis loquendi usus arg. ca. ex literis de sponsalib. nam communiter dici non potest nullus esse diocesis cap. nulla dist. 93. Quod verò locus exemptus non sit de diocesi, plurimi voluerunt, ut est videre apud Felinum d. ca. grave & notavi supra lib. 4. q. 29. Unde interunt doctores quod concessio privilegio Episcopo de percipiendis fructibus primi anni beneficiorum vacaturorum in sua diocesi, comprehenduntur beneficia spectantia ad exemptos, modo tamen beneficia non sint exempta Archid. ca. si propter tua debita de rescript. in 6. Rot. dec. 269. in antiq. In generali enim sermone non comprehenduntur beneficia exempta Bald. l. 1. col. pen. C. de furr. arg. l. legato rum §. qui plures ff. de leg. 2. Castr. conf. 187. vol. 2. Guimier loco allegato. 10 de Selua. de beneficio par. 11. quæst. 3. n. 21. tex. ca. quamvis de prebend. in 6. de cuius veritate videri poterunt quæ supra notavimus lib. 1. cap. 5. num. 4. 20. 21. 22. & seq.

QVÆSTIO LVI.

Regulares exempti an possint in Confessione absolvere in casibus quos specialiter Episcopus sibi reservavit.

Non posse, urget hæc ratio, quod Papa concedendo potestatem audiendi confessiones, & absolvendi subditos Episcoporum, non dederit eis amplio rem facultatem, quam Curatis tex. Clem. dudum §. statimus de sepultur. Unde cum Episcopus specificam reservationem possit detrahere de ordinaria potestate

state curatorum cap. si Episcopus de penit. lib. 6. ubi DD. & glo. verb. reservatur, dicitur
 dum est, quod ejusmodi reservatio afficiat etiam & liget manus ejusmodi exem-
 ptorum, idque nisi habeant alia propria atque uberiora privilegia iuxta glossam so-
 lemlem d. Clem. dudum §. per huiusmodi in verb. concessa ubi latè. Cujus tamen uberi-
 orem discussionem refero in alium locum infra eod. lib. qu. 76. Quid autem in hac
 materia invaluerit in Italia constabit tam ex declaratione S. Congregationis Illustri-
 Cardinalium negotis Episcoporum & Regularium præpositorum edita anno 1601.
 Januarij die 9. & 1602. Novembris 26 quam ex constitutione Pauli V. de anno
 1617. Januarij 7. quorum constitutionum mihi nuper communicaturam à Reveren-
 do Domino protonotario Apostolico Ricardo Pauli Stravio eiusdem S. Congre-
 gationis Secretario tenor sequitur.

DECRETA ET DECLARATIO

Super absolute à censuris, seu à casibus reservatis.

EDITUM fuit aliàs à Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs & consul-
 tationibus Episcoporum, & Regularium præposita, Decretum super absolute
 à casibus reservatis eius, qui sequitur tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs, & consultationibus Episcoporum, &
 Regularium præposita, iustis & gravibus causis id exigentibus, ac de Sanctissimi D. N. CLE-
 MENTIS PP. VIII. speciali mandato, viva vocis oraculo desuper habito, Sacerdotibus om-
 nibus tam secularibus, quam Regularibus per universam Italiam extra Urbem degentibus, ad
 confessiones audiendas probatis quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militarium, aut
 Congregationum, etiam Societatis IESU, & generaliter quarumcunque aliarum, quovis nomi-
 ne nuncupentur, jubet, & præcipit, ne quis eorum sub prætextu privilegiorum, indulgentiarum, aut
 facultatum generaliter, vel specificè scripto, aut viva vocis oraculo, vel per communicationem
 à Sede Apostolica, vel ejus auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs vel Socie-
 tatibus, aut Archiepiscopofraternitatibus secularium, aut singularibus personis, seu alias quomodo-
 cūq; sub quibusvis tenoribus, formis, & clausulis etiam derogatoriis derogatorijs, ad cu-
 jusvis etià Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum instantiam concessarum, seu confirmat-
 arum, alicujusvis status, gradus, aut conditionis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam secu-
 laris, etià Regiæ, vel Imperialis, ab ullo ex casibus clare, vel dubie in Bulla die Cœnæ Domini
 legi solita, contentis, vel alijs quomodocumq; Sedi Apostolicæ reservatis, aut in futurum per
 Sanctitatem suam, ejusve successores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reservandis, nec
 etià à casibus, quos Ordinarij locorum hæcenus reservarunt, vel in posterum sibi reservabunt nul-
 lo casu etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, seu cum nova, & speciali
 Sanctitatis suæ, aut successorum suorum, vel Ordinatorum, quoad casus ab ipsis tantum re-
 servatos, respectivè impetrata in scriptis licentia, Ordinarij locorum exhibenda, absolute
 beneficium de cætero impendere audeat, vel præsumat: sed cum opus fuerit, penitentes ad
 superiores, legitimisque iudices suos accedere consulant: sub pœna contrafacientibus tam
 Regularibus, quam secularibus, excommunicationis, privationis officiorum, & dignitarum, aut
 beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confessiones, & ad quæcumque officia in posterum
 obtinenda, ipso facto, absque ulla alià declaratione incurrenda: super quibus à nemine, nisi à
 Romano Pontifice habitatio, dispensatione, aut absolutio, præterquam in mortis articulo,
 possit impartiri: Sanctitas enim sua (quatenus opus sit) facultates, & concessiones ipsas in hac
 parte uti easas, & initas haberi de cætero voluit, & vult non obstantibus quibuscunque.

Præterea noverint poenitentes, absolutionem, si quam obtinebunt contra hujusmodi prohibitionem, esse nullam, nulliusque roboris, & momenti.

Et ne locorum Ordinarij, quibus jus hoc reservandum casuum competit, plurium quam oportet, reservatione, subditis, aut Confessarijs in animarum salute procuranda cooperatoribus sint onerosi, monentur omnes, ut paucos, eosque tantum, quos ad Christianam disciplinam retinendam animarumque sibi creditarum salutem, pro cuiusvis Diocesis statu, & qualitate necessariò reservandos esse iudicaverint, reservent. In quorum fidem, &c. Dat. Romæ die 9. Ianuar. Anni M. DCI.

Cum autem dubia quædam ac difficultates circa ejusdem Decreti interpretationem acque observationem emerfissent, eadem Congregatio, ne ullus deinceps obfuscitatio, scrupulo ambiguitativè locus relinquatur, & ut clarius appareat, in quibus casibus vigore ejusdem Decreti reservatis, intelligatur prohibita absolutio, speciali mandato ejusdem S. D. N. CLEMENTIS PP. VIII, similiter vivæ vocis oraculo super ea rehabito ipsum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet sub ejusdem prohibitionem illos tantum in posterum comprehendi casus, qui in Bulla die Cænz Domini legi consuetæ continentur. Ac præterea: Violationis immunitatis Ecclesiasticae in tenuis Constitutionis sel. rec. Gregorij XIII. quæ incipit: Cum alias nonnulli, Violationis clausuræ Monialium ad malum finem, provocantium & pugnantium in duello juxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Constitutionem se. re. Gregorij Papæ XIII. incipientem. Ad tollendum Injuriarum violentas manus in clericis, iuxta Canonem. Si quis suadente, &c. xvij, q. 4. ac juris dispositionem. Simonie realis scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficiis Item omnes casus, quos Ordinarij locorum sibi reservarunt, vel in posterum reservabunt. In quibus omnibus iam enumeratis casibus dumtaxat, & sublata etiam poena inhabilitatis audiendi confessiones eadem Sacra Congregatio vult, & mandat, dictum decretum in sua firmitate & pristino robore permanere. Ac præterea declarat eos quidem Sacerdotes, tam sæculares, quam Regulares, qui aliquo ex privilegijs, indultis, & facultatibus in supradicto Decreto expressis, suffulti fuerint, posse juxta eorum privilegia, indulta, & facultates, usu ante idem Decretum, receptas, & quæ sub alijs revocationibus, non comprehenduntur, tantum, & non alias absolvere à casibus in prædicta declaratione non comprehensis, alijs verò Sacerdotibus hujusmodi privilegia non habentibus, nihil de novo concedi. Sed ne locorum Ordinarij, ad quos casuum reservatio spectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rursus magnopere admonendos censet, ut non passim, sed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & graviorum criminum absolutionem sibi reservent, quorum reservatio ad Christianam disciplinam retinendam conferat in edificationem, non autem in destructionem cedat, ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ Ministrorum coarctata potestate Sanctæ Matris Ecclesiæ præmuniti contrarius effectus subsequatur. Prohibet etiam, ne sibi superflue reservent casus in Bulla die Cænz Domini legi consuetæ contentos, neque alios Sedi Apostolicæ specialiter servatos, Facultatem verò & licentiam absolventi à casibus reservatis, quam in scriptis tantum concedi permittebatur, etiam sola viva voce concedi posse declarat. Cæterum ne quis Sacerdotum sæcularium, aut Regularium, sub prætextu, quod per primo dictum decretum non fuerit sufficienter eorum specialibus privilegijs derogatum, eidem decreto, sic ut præsertur declarato, contravenire audeat, Sanctitas sua Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis omnibus, in favorum quorumcunque Ordinum seu Institutorum Regularium, aut Sacerdotum tam sæcularium, quam Regularium editis, nec non eorumdem Ordinum, seu Institutorum, ac etiam Ecclesiarum, & Monasteriorum, & aliorum sæcularium, seu regularium locorum quorumcunque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis statutis & consuetudinibus, privilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis etiam Magni, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis eidem Ordinibus, seu Institutoribus, ac etiam Ecclesiis, & Monasterijs, & Sacerdotibus, seu Regularibus locis, aut personis sub quibuscu-

bus unque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatorijs, aliter efficacioribus, & in solitis clausulis, nec non irritantibus & alijs decretis etiam in bono preceptis, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per nos communicationis, seu extensionis concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, & specificis, expressis, & individuis, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, sed impotentes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda esse tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita servata, inserti forent, presentibus pro expressis habens, quoad ea, quae presentibus adverterant, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogat, contra rursus quibus unque non obstantibus. Romae die xxvi. Novemb. 1602. Alex. Card. Floren. Episc. Praefectus.

Hier. Aguchius Secret.

Aliud Decretum eiusdem Sacrae Congregationis de S. D. N.

PAVLI PP. V. mandato editum.

Quoniam sacra Congregatio Cardinalium negotijs Episcoporum, ac Regularium praepositorum, nuper accepit, quam plures Regulares tantum facultatis, seu privilegij ab Apostolica Sede sibi concessum proficere, ut eam a casibus locorum Ordinariorum in eorum Decretis, & relevatis, abque alia ipsorum Ordinariorum licentia poenitentis absolvere minime dubitarent, nonnullosque alios in decreto prohibitionis absolutionis a casibus Sedi Apostolicae, & Regularium Ordinariorum relevatis die 9. Januarij 1601. tel. recor. Clementis Papae VII. iussu edito, non in declaratione illius eodem Clemente Pontifice iubente die xxvi. Novemb. 1602. promulgata, excommunicationes Sedi, vel Ordinariis praedictis reservatas, minime comprehendere asserere, unde fit ut merus, quo homines a peccando coercerentur, absolutionis facilitate excederet. Ideo sacra eadem Congregatio, de Sanctissimi Domini nostri Pauli Papae Quinti specialiter mandato, vivez vocis oraculo desuper habito, decretum huiusmodi, illiusque declarationem nec non censuras, & poenas, in eis que contenta omnia, confirmanda, atque innovanda operae precium duxit, prout per praesentes confirmatae, atque innovatae, atque innovanda operae precium duxit, quam regularibus quorumvis Ordinum etiam Mendicantium, Militarium Congregationum, aut cuiusvis alterius instituti, etiam necessario exprimendi, quovis nomine nuncupetur, in violabilitet observati, ac insuper ut nulli ex sacerdotibus praedictis, quibus unque privilegij, indulgentis, & facultatibus suffulti, ab excommunicationibus, vel a casibus eiusdem Ordinariorum, vel Sedi Apostolicae reservatis, tam ad forum contentiosum eorumdem Ordinariorum decedentis, quam non deducendis, praeterquam in mortis articulo, absolvere audeant, vel praesumant, vel totum aliquis audeat, vel praesumat, sub eisdem censuris, & poenis eo ipso, & absque alia declaratione incurrendis, mandata, ac praecipit, Non obstantibus omnibus quae idem Clemens VII. in decreto, & declaratione huiusmodi voluit non obstare. Datum Romae 7. Januarij Anno 1617.

Antonius Card. Sanlius.

V. Theatinus Secret.

Exat & Decretum infra scriptum Sacrae Congreg. super decreto Clementis VIII. quoad reservat casuum personarum religiosarum.

Cum a nonnullis Regularibus dubitaretur an in decreto fact. rec. Clementis Papae VIII. Anno 1593. 26. Maii super qualitate casuum ab eorundem Regularium superioribus relevandorum edito censurae etiam comprehenderentur, ita ut iisdem superioribus absque capituli generalis ade provincialis consensu, aliquibus peccatis in Decreto huiusmodi non contentis excommunicationem annectere, eiusdemque absolutionem sibi reservare liceat, Sacra Congreg. Cardinalium negotijs Regularium praepositorum Illustriss. Bandino referente, censuras in suprad. Decreto comprehendi censuit, Romae 7. Julij 1617.

A. MAR. EPISC. HOSTIEN. CARD. GALLUS,

V. Theatinus Secret.

ALLA

122
 regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere tenentur, ad idque iuris remediis cogi, & compelli queant. Licetque Episcopo, ex rationabili causa Superiores regulares admonere, ut ejusmodi Confessores, atque Administratores amoverentur, & ipsi Superiores id facere detestantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem praedictos Confessores, & Administratores amovendi quoties, & quando opus esse judicaverit. Ac similiter possit Episcopus, una cum Superioribus regularibus, quarumcunque Abbatum, Priorum, Praefectarum, vel Praepositarum eorumdem Monasteriorum, quocumque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium eorumdem Monasteriorum, quocumque nomen ipsorum Monasteriorum impenfa. Ac demum habeat Episcopus tanquam dicitur deo delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscunque exemptos tam seculares, quam regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quae suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum non petita illius benedictione, aut ipso contra auctoritatem, praedicare praesumpserint. Ita ut Episcopi in suprascriptis casibus, & in praenominitas personas, in praemissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viiurationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasque potestates, uti ejusdem Sedis delegati, procedere, omnemque jurisdictionem exercere libere, & licite valeant. Decretantes sic per quoscunque Iudices quavis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatii Auditores, necnon Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum curiae libere, quavis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definitur debere; irritum quoque, & inane si secus superhis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcunque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militarium, etiam S. Iohannis Hierosol. Congregationum, Societatum, ac cuiuscunque alterius instituti, etiam necessarii, & individui exprimentium, Monasteriorum, Conventuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque tam saecularium, quam regularium locorum, necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, vel Consuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indulgentiis, & privilegiis, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine foundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, Consecratorum deputacionibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minime teneantur, & quibusvis aliis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliisque efficacibus, & in solius clausulis, necnon irritacionibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam si pro illorum sufficiente derogacione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia ex quavis forma in illis tradita observata, inferri forent, praesentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quae eisdem praesentibus ad versantur, illis alias in suo robore permanentis, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Caeterum quia difficile foret praesentibus ad singula quaeque loca diffusi, ut esse tamen omnibus innotescant, mandamus Apostolicam, & in acie Campi Flore publicati, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, ut earundem praesentium litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo Praelati, seu Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, in iudicio, & extra illud, ubi opus fuerit, eadem prout si des adhibeatur, quae ipsius originalibus adhiberetur.

fi so



si totent exhibita, vel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Statutorum, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel eiusdem temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ M. D. C. XXII. Nonis Februarij, Pontificatus nostri Anno secundo.

V. Dat.

Registrata in Secretaria Brevium

8. de Vrsinis

QVÆSTIO LVII.

An liceat exemptis ædificare Hospitale in diœcesi Episcopi hac lege ne ei subiciatur.

SUMMARIUM.

1. Distingendum est inter hospitale religiosum & prophanum & qualiter discernatur. P. Auctis respondendum distinctione loci religiosi & prophani, Religiosum hospitale iudicatur esse, si eidem præficiatur sacerdos; appendantur campanæ, erigatur altare, aliaque eiusmodi plurima fiant ex quibus signa & nota religiosæ doctrinæ colliguntur. *latè Calderin. cons. 1. & 4. de relig. domib. Fel. cap. de quarta de præmissis* colliguntur. Illud nolente etiam fundatore cedit subicieturque iurisdictioni Episcopi. *Calder. d. loco ca. de Xenodochijs de relig. domib. dixi supra li. 1. q. 36. ubi probavimus non enim fieri potest, quin leges in dispositione fundatoris vires obtineant. nemo potest ff. de leg. 1. c. requisisti de testam. vid. q. 36. Si verò Hospitale sit mere sæculare, tum testatore nolente, Episcopo non subicietur. *Lapus alleg. 42. incip. queritur de tribus glo. Clem. quia contingit de relig. dom. ubi DD. Fel. cap. cum inter col. 2. de re iud. Id quod elegantè notavit Cardinalis Cons. 11. incip. quadam societas pro Hospitali Sane Mariae de Cepopistorij asserens, quod quando constructur oratorium mere sæculare, sine aliqua Ecclesiæ vel loci sacri figura, valet factum fundatorum quod Episcopo non subicit, qua de re per nos aliquid supra annotatum est lib. 1. cap. 31. sub eadem & cap. 36. Ratio est, quia eiusmodi locus est mere prophanus, ideoque à iurisdictione spirituali immunis, id quod à nobis probatum est supra d. quæst. 31. num. 5. & seqq. ad hæc quibusdam limitationibus.**

QVÆSTIO LVIII.

Indulgentiæ quas Episcopi concedunt, an prodesse possint exemptis.

SUMMARIUM.

- | | |
|--|--|
| 1. Inferior Episcopo indulgentias concedere non potest. | 5. Episcopalis indulgentiis fruuntur exempti. |
| 2. Indulgentiæ sunt iurisdictionis Episcopalis. | 6. Inducta in favorem non convertuntur in odium. |
| 4. Peregrinantes non gaudent indulgentiis alterius diœcesis. | 7. Exempti certo respectu subijciuntur ordinariis. |

Xx 3

Ne